

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТЬОГО ПЕДАГОГА-ХОРЕОГРАФА У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

2. Hrynychuk, I. (2021). Fortepianna muzyka ukrayinskykh kompozytoriv: repertuarneu ta metodychnyy aspekty [Piano music of Ukrainian composers: repertoire and methodical aspects]. *Art and education*. No. 2 (100). pp. 55–60. [in Ukrainian].
3. Hrynychuk, I. & Hryshchenko, T. (2019). Fortepianni tvory F. Yakymenka: istoryko-muzykoznavchyy ta vykonavskopedahohichnyy aspekty [Piano works of F. Yakymenko: historical-musicological and performance-pedagogical aspects]. *Youth & market*. No. 3 (170). pp. 37–42. [in Ukrainian].
4. Kashkadamova, N.B. (2017). Fortepianno-vykonavske mystetstvo Ukrainy [Fortepian-performing arts of Ukraine]. *Historical Essays*. Lviv, 616 p. [in Ukrainian].
5. Kozarenko, O. (2000). Fenomen ukrayinskoyi natsionalnoyi movy [The phenomenon of the Ukrainian national language]. *Ukrainian Studies Library*. NTSH. Number 15. Lviv, 285 p. [in Ukrainian].
6. Kornii, L.P. & Siuta, B.O. (2014). Ukrainska muzychna kultura. Pohliad kriz viky [Ukrainian music culture. A look through the ages]. Kyiv, 592 p. [in Ukrainian].
7. Muzychna Ternopilshchyna: bibliohr. pokazhchyk (2008). [Music of Ternopil region: Bibliogr. Index]. (Ed.). V.YA. Myskiv. Ternopil, 288 p. [in Ukrainian].
8. Mukha, A. (2004). Kompozytory Ukrainy ta ukrainskoi diaspory [Composers of Ukraine and the Ukrainian Diaspora]. Kyiv, 352 p. [in Ukrainian].
9. Pavlyshyn, S. (1980). Denys Sichynskiy [Denys Sichynskiy]. Kyiv, 48 p. [in Ukrainian].
10. Fortepianni tvory ukrainskykh kompozytoriv: navchalnyi posibnyk (2016). [Piano works of Ukrainian composers: tutorial]. Issue 4. (Ed.). I. Hrynychuk, O. Horbach. Ternopil, 116 p. [in Ukrainian].
11. Fortepianni tvory ukrainskykh kompozytoriv: navchalnyi posibnyk (2021). [Piano works of Ukrainian composers: tutorial]. Issue 8. (Ed.). I. Hrynychuk. Ternopil, 108 p. [in Ukrainian].
12. Fortepianni tvory ukrainskykh kompozytoriv: navchalnyi posibnyk (2022). [Piano works of Ukrainian composers: tutorial]. Issue 9. (Ed.). I. Hrynychuk. Ternopil, 116 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 05.12.2023

УДК 371.134 :792.8

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.296979>

Петро Фриз, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТЬОГО ПЕДАГОГА-ХОРЕОГРАФА У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

У статті як провідну висунуто гіпотезу, що професійна освіта та професійна діяльність педагогів-хореографів буде більш ефективною, якщо їхня майстерність удосконалюватиметься із залученням сучасних педагогічних технологій з урахуванням принципів педагогіки мистецтва, завдань морально-естетичного розвитку. Узагальнено провідні методологічні підходи до організації процесу професійної підготовки; сформовано концепцію послідовного розвитку професійних навичок та навичок у викладанні хореографії. Визначено складові системи підготовки педагогічних кадрів у галузі хореографічного мистецтва.

Ключові слова: фахова підготовка; педагог-хореограф; професійні компетенції; компетентна модель.

Літ. 8.

Petro Fryz, Ph.D. (Art Studies), Associate Professor of the Vocal and Choral, Choreographic and Fine Arts Department, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCIES OF A FUTURE TEACHER-CHOREOGRAPHER IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING

The article puts forward the hypothesis that the professional education and professional activity of choreography teachers will be more effective if their skills are improved through modern pedagogical technologies, taking into account the principles of art pedagogy and the tasks of moral and aesthetic development. The leading methodological approaches to the organization of the process of professional training of students of the system of choreographic education are summarized; the concept of consistent development of professional skills and abilities in teaching choreography is formed. The activity of a teacher-choreographer will be fruitful when he or she is able to explain the meaning and value of the plastic elements of classical, folk, folk-stage, and contemporary dance, when the curriculum, based on the development and mastery of the plastic language, is implemented at the informational, analytical, and heuristic levels. The components of the system of training of pedagogical personnel in the field of choreographic art are determined.

Important professional competencies that a modern choreographer teacher should have are highlighted. Mastering professional disciplines by students and controlling the level of professional interest and motivation of students through constant optimization of training sessions, introducing new material, mastering the methods of improvisation, partnership, and mastering the ability to

change the style of dance become key and important tasks of a university teacher for the formation of professional and special competencies in future choreographers.

Based on the observations of teachers' activities in artistic groups, we can distinguish two areas of improvement of professional competencies of choreographic teachers: development of performance skills and stage experience, formation of communication and psychological skills of interaction with students of a choreographic group. And while there are ready-made solutions for the development of competencies in the second area in the form of professional development programs, the only effective way to improve the first area is through professional master classes with the participation of leading performers, experienced choreographers, and teachers. The analysis has made it possible to assert that the training of future choreographic teachers in higher education institutions should be based on a close interconnection of the content of the disciplines of the pedagogical and professional artistic cycles, taking into account the competence approach.

Keywords: professional training; teacher-choreographer; professional competencies; competence model.

Постановка проблеми. Останнім часом проблема удосконалення хореографічної освіти стала предметом дослідження багатьох науковців. Особливу увагу привертають міждисциплінарні дослідження. Це пояснюється як багатоаспектністю проблеми дослідження, так і широко контекстним її баченням. Удосконалення процесу здобуття освіти майбутніми хореографами, діяльності педагога-хореографа у системі мистецької освіти зумовлено сучасними тенденціями в освіті, необхідністю формуванням естетично розвиненої особистості керівника хореографічного колективу. Щоб здійснювати діяльність відповідно до наявних вимог, педагогові-хореографу недостатньо володіти лише технікою виконання танцю. Обов'язковою складовою діяльності є здатність навчити вихованців відчувати образ, який створюється мовою танцю, передавати в танці задум хореографа та композитора, який передбачає їхнє розуміння стилю, характеру епохи та світосприйняття. Педагоги мають опанувати методику ефективного проектування траєкторії творчого навчання. Навчання зі спеціальних дисциплін необхідно здійснювати відповідно до наступності формування хореографічних умінь і навичок. Важливо застосовувати принципи та ідеї ціннісно-орієнтованого підходу, що дасть можливість найбільш повно розкрити покликання до творчості, до своєї професії. Це визначає значущість проблеми вдосконалення професійної майстерності майбутнього педагога в системі мистецької освіти.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Окремі питання проектування технологій та методів професійної освіти, майстерності та вдосконалення професійної підготовки педагогів у системі хореографічної освіти неодноразово досліджувалися Л. Андрощук, Т. Благовою, О. Мартиненко та ін. [1; 2; 4] У своїх працях науковці пропонують шляхи оптимізації професійної підготовки педагогів-хореографів за такими напрямками: формування професійної мотивації, створення спеціальних організаційно-педагогічних умов для навчання, індивідуалізація професійної діяльності. О. Реброва, Ю. Ростовська зосереджують увагу на цілях і завданнях професійної підготовки, зауважуючи недостатню розробленість методичного блоку; впливу соціокультурного середовища на професійну підготовку. Водночас

вони відзначають значний потенціал чинної освітньої системи сучасного ЗВО щодо художньо-творчого забезпечення підготовки майбутніх педагогів-хореографів [5; 6].

Мета статті полягає у тому, щоб проаналізувати теоретико-методологічні засади та практичні аспекти підготовки педагога-хореографа.

Виклад основного матеріалу. Результати аналізу професійної діяльності випускника-хореографа засвідчили, що педагог-хореограф – це висококваліфікований фахівець у галузі танцювального мистецтва. Крім чудової фізичної підготовки та вмінь методично грамотно організувати навчально-педагогічний процес з учнями, йому необхідно знати: методику постановки хореографічного твору; історію вітчизняного та зарубіжного хореографічного мистецтва, музичну грамоту, сценографію, історію костюма [4, 50]. Також педагог повинен не тільки знати методику викладання класичного, народно-сценічного, українського, сучасного танців, а й володіти сучасними знаннями педагогіки. Зміст дисциплін у закладах вищої освіти на спеціальності 024 Хореографія орієнтований насамперед на набуття студентами професійних компетенцій у галузі хореографічної діяльності, а саме: балетмейстер-педагог має бути ерудованим фахівцем, який володіє професійними вміннями і навичками, є компетентним у суміжних видах мистецтва: драматургії, музиці, образотворчому мистецтві, літературі; він повинен володіти музичною грамотою, вміти розкрити її за допомогою хореографічних образів; мати комунікативні й організаторські здібності, які важливі як у навчально-виховній, так і в концертній діяльності творчого колективу [6, 209].

Описані компетенції акцентують увагу насамперед на вдосконаленні професійної підготовки педагога-хореографа як балетмейстера, керівника аматорського хореографічного колективу, педагога за напрямом навчально-виховної й концертної діяльності творчого колективу, на готовності до роботи в дитячих школах мистецтв, дитячих і дорослих творчих колективах закладів культури та освіти.

Практика показує, що не всі випускники за час навчання у ЗВО опановують методику планування та організації освітнього процесу, можуть самостійно будувати систему й індивідуально-орієнтовані

стратегії навчання та виховання. Про це свідчать підсумки засідань “круглих столів” за участю роботодавців, педагогів-хореографів, керівників аматорських хореографічних колективів. Проблеми професійної підготовки та формування професійної готовності педагога-хореографа, однією з гострих з-поміж яких є потреба в безперервній освіті, постійному вдосконаленні особистості, розглядаються на науково-практичних, методичних конференціях. Тому фахова підготовка педагогів-хореографів у системі вищої освіти орієнтована на завдання, пов’язані з модернізацією дидактичних засобів, оволодінням лексикою народної, сучасної, класичної хореографії, композицією танцю [5, 52].

Сучасна система вищої, середньої та додаткової освіти дає змогу запропонувати таку програму комплексного навчання, участь у якій дасть можливість ознайомитися з новітніми практиками навчання в галузі хореографії, теорією та методикою вивчення жанрів хореографічного мистецтва, відвідати заняття провідних фахівців, отримати від них індивідуальні консультації. З метою практичної взаємодії під час реалізації перерахованих вище завдань використовуються такі форми і методи співпраці, перевірені багаторічним досвідом: спільна розробка планів і програм навчання, написання посібників, запрошення викладачів мистецьких шкіл, керівників колективів, роботодавців на конференції, майстер-класи, науково-практичні конференції [1, 17–18]. Організація професійної підготовки фахівців у галузі хореографії передбачає також майстер-класи з різних видів танцю у рамках міжнародних та всеукраїнських мистецьких конкурсів, курси підвищення кваліфікації, літні танцювальні школи та ін.

Ще одна важлива проблема – вдосконалення психолого-педагогічної підготовки педагога-хореографа. Вивчення майбутніми педагогами-хореографами циклу дисциплін психолого-педагогічного спрямування дасть змогу в майбутньому оптимально будувати свою діяльність. Крім того, необхідно пам’ятати про важливість спеціальної педагогічної підготовки щодо оволодіння навичками роботи у дитячому і дорослому хореографічному колективі [4].

Діяльність педагога-хореографа буде плідною, коли він вмітиме пояснити значення і цінність пластичних елементів класичного, народного, народно-сценічного, сучасного танцю, коли навчальна програма, що будується на основі освоєння та засвоєння пластичної мови, реалізується на інформаційному, аналітичному, евристичному рівнях. Система підготовки педагогічних кадрів у галузі хореографічного мистецтва полягає у такому:

– процес формування професійної готовності педагога-хореографа до практичної діяльності чи керівництва хореографічним колективом будується з урахуванням сучасних умов та реалій хореографічної діяльності у мистецьких закладах;

– освітнє середовище становить сукупність педагогічних умов, що забезпечують єдність психолого-педагогічної і професійної підготовки педагогів-хореографів;

– професійно важливі якості майбутнього педагога-хореографа: самостійність, емоційна стійкість, знання, уміння і навички, що сприяють здійсненню практичної діяльності в колективі;

– педагогічні та психологічні аспекти професійної готовності педагога-хореографа пов’язані з особливостями роботи насамперед у дитячих танцювальних колективах [4; 6; 7].

Рівень професіоналізму педагога-хореографа ґрунтується не тільки на володінні методикою викладання, але й на його харизмі, що допомагає передавати учням майстерність. Педагог-хореограф – це хранитель танцювальної культури, традицій, майстерності.

Сучасний педагог-хореограф – це насамперед професіонал, який володіє високими моральними якостями, виявляє турботу й увагу до учнів. Певні моральні якості йому необхідні для того, щоб на їх основі будувати взаємини з учнями та колегами. Хореографічне мистецтво з огляду на специфіку породжує особливі форми стосунків: солідарність, колективну й особисту відповідальність, повагу, взаємодопомогу, коректність поведінки тощо [7, 274].

На думку дослідників, “сучасний педагог-хореограф – це людина, що володіє високою загальною культурою. Щоб вести за собою учнів, потрібно користуватися їхньою прихильністю, жити їхніми думками, захопленнями. А на це здатний педагог, який постійно підвищує свій культурний рівень” [1, 17]. Висока загальна культура педагога-хореографа є базою для формування ініціативності, умінь користуватися здобутками науково-технічного прогресу для створення комфортних умов навчання. Висококультурний педагог-хореограф організовує педагогічний процес з певною перспективою, з огляду на нові дані психології та педагогіки, теорії та практики хореографічної освіти [7, 276].

Сучасний педагог-хореограф – це людина, яка вміє організувати процес навчання і виховання своїх учнів. Для цього він використовує чимало різних засобів впливу, основними з-поміж яких є словесні, а це – ясне, чітке і культурне мовлення, прийоми та елементи навчання, різноманітні знання, притаманні йому навички та вміння, які він уміє й хоче передати вихованцям. Важливими засобами впливу є також особистісні якості педагога-хореографа, і насамперед його моральна зрілість, внутрішня і зовнішня культура, особиста поведінка [4].

Сучасний педагог-хореограф – це людина, фанатично віддана хореографічному мистецтву, амбітна, схильна до сміливих новаторських пошуків. Особливо важливо для нього бути емоційним, але максимально зібраним під час виконання кожної вправи:

чи то екзерсис біля станка, чи на середині залу, чи під час репетиції.

Сучасний педагог-хореограф – це людина, яка аналізує результати власної діяльності, використовує педагогічні ідеї, задуми та методичні рекомендації інших хореографів, обирає найефективніші засоби впливу на учнів. Якість його педагогічної діяльності визначається також рівнем його підготовки з конкретного танцювального напрямку (класичний танець, народний танець, сучасний танець), психолого-педагогічними знаннями про об'єкт своєї діяльності – учня, ступенем підготовленості до кожного заняття, репетиції чи концертного виступу.

Педагог-хореограф – організатор. Його організаторська діяльність виступає реалізацією на практиці проєктів, методичних планів та умовою більш цілеспрямованого й реального проєктування педагогічних і творчих завдань. Безперервне освоєння студентами фахових дисциплін і контроль професійного інтересу та їхньої мотивації за допомогою постійної оптимізації навчальних занять, пропозиції нового матеріалу, вивчення методів імпровізації, партнерства, контрастної зміни спрямованості стилю сучасного танцю, стає ключовим і важливим завданням викладача для позитивного процесу формування професійних і спеціалізованих компетенцій у майбутніх педагогів-хореографів [1].

Компетентнісна модель професійної освіти в галузі культури і мистецтва передбачає формування у здобувачів освіти відповідних компетенцій. На нашу думку, важливими професійними компетенціями сучасного педагога-хореографа є:

– здатність ефективно працювати з хореографічним твором, володіти понятійним апаратом і термінологією хореографічного мистецтва, професійно використовувати методи репетиційної роботи з хореографічним колективом. Це вміння працювати з хореографічним твором різної форми та стилю, володіти текстологією найкращих зразків хореографічної спадщини, методикою і технологією репетиційної роботи з хореографічним колективом. На базовому рівні означена компетенція проявляється у композиторських навичках, уміннях створювати лексичний матеріал у різних стилях хореографії. На середньому рівні – умінні створювати сценарний план хореографічної постановки малих форм (номер, сюїта, одноактний балет). На високому рівні – створювати самобутні художньо і соціально значущі постановки, що користуються успіхом у публіки, критично оцінювати результати своєї діяльності; здатність вибудувати хореографічну композицію [3, 68];

– здатність запам'ятовувати та стилістично правильно відтворити (показати) текст хореографічного твору. Сутність компетенції полягає у здатності запам'ятовувати хореографічний текст, структурувати композицію танцю у різних хореографічних фор-

мах, здатності до грамотного та професійного володіння прийомами хореографічної композиції;

– здатність до грамотного та професійного володіння прийомами хореографічної композиції, здатність донести через хореографічний текст та ідею зміст твору, здатність проєктувати просторове розташування виконавців по сцені. На базовому рівні ця компетенція полягає у здатності вибудувати мізансценічний малюнок і використовувати хореографічну лексику відповідно до ідеї твору. На середньому рівні – уміння використовувати сценічний простір для розподілу ролей виконавців і визначення часової структури твору. На високому рівні – уміння використовувати прийоми композиції так, що вони стали органічною складовою хореографічного твору;

– здатність редагувати раніше складений хореографічний текст, стилізувати створений або реконструйований хореографічний твір. На базовому рівні ця компетенція набувається у процесі здобуття хореографічного досвіду, передбачає знання репертуару, володіння уміннями відновлювати раніше поставлений хореографічний номер, а також стилізувати під сучасність. На високому рівні – критично і творчо підходити до укладання репертуару, застосовувати нові методи та прийоми у процесі реконструювання вже відомих постановок;

– здатність професійно працювати з виконавцями, коригувати їхні помилки, використовувати чіткі критерії добору виконавців, виховувати в артиста потребу постійного самовдосконалення;

– здатність використовувати методи хореографічної імпровізації. На різних рівнях навчання вона організовується через оволодіння навичками імпровізації;

– здатність застосовувати на практиці методик викладання хореографічних дисциплін. Сутність компетенції полягає у формуванні фахових навичок та вмінь розрізнення стилістичних особливостей, лексичного матеріалу, удосконаленні виконавської майстерності артистів. Це знання цілей і завдань освітнього процесу, вміння здійснювати програмне та методичне забезпечення навчального процесу, знання основних методів навчання, прийомів педагогічного впливу на учнів, сучасних напрямів програмно-методичного забезпечення навчального процесу.

Одним із завдань фахової підготовки майбутнього хореографа є формування суб'єкт-суб'єктних відносин викладача і здобувачів освіти в процесі осмисленого й усвідомленого освоєння спеціалізованих компетенцій з усіх видів і стилів танцю та вивчення дисциплін: “Теорія і методика навчання українського народного танцю”, “Теорія і методика навчання народно-сценічного танцю”, “Теорія і методика навчання класичного танцю”, “Сучасний танець” та ін. формувати компетентне середовище педагогів-хореографів можливо також шляхом послідовного і систематичного підвищення їхньої ква-

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА-ХОРЕОГРАФА У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

ліфікації в аспекті заповнення лакун педагогічного та виконавського досвіду.

Висновки. На основі проведених спостережень за діяльністю випускників у мистецьких школах можемо виокремити два напрями вдосконалення професійних компетенцій педагогів-хореографів: розвиток виконавської майстерності та сценічного досвіду, формування комунікативно-психологічних навичок взаємодії з вихованцями хореографічного колективу. І якщо для розвитку компетенцій другого напрямку є готові рішення у формі програм підвищення кваліфікації, то за першим напрямом єдиним ефективним способом вдосконалення можуть бути професійні майстер-класи за участі провідних виконавців, досвідчених балетмейстерів, педагогів. У процесі освоєння фахових дисциплін пропонуємо забезпечувати професійний інтерес та мотивацію навчання за допомогою постійної оптимізації навчальних занять, впровадження нового лексичного матеріалу, методів імпровізації, партнерства, зміни стильової спрямованості танцю, що має стати важливим завданням викладача для формування професійних і спеціалізованих компетенцій у майбутніх педагогів-хореографів. Проведений аналіз проблеми дав підставу стверджувати, що підготовка майбутніх педагогів-хореографів у закладах вищої освіти повинна здійснюватися на основі тісного взаємозв'язку змісту дисциплін педагогічного та професійно-мистецького циклів з урахуванням компетентнісного підходу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрощук Л. Впровадження педагогічної моделі формування індивідуального стилю діяльності майбутнього вчителя хореографії як творчий процес. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2013. № 7. С. 15–21.
2. Благора Т. Професійно-практична підготовка хореографа в умовах вищої педагогічної освіти. *Мистецтво та освіта*. 2017. № 1 (83). С. 48–51.
3. Капустінський К. Проблема розвитку творчого потенціалу в педагогічній практиці майбутніх учителів хореографії. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти*. 2017. Вип. 22 (2). С. 66–71.
4. Мартиненко О.В. Професійна підготовка майбутнього вчителя хореографії до роботи в дитячому танцювальному колективі. *Вісник Луганськ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Сер.: Педагогічні науки*. Луганськ, 2013. № 10 (2). С. 105–111.
5. Реброва О. Художньо-педагогічна ментальність майбутніх учителів хореографії як чинник формування фахових якостей. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2015. № 1. С. 50–55.
6. Ростовська Ю. Педагогічні проблеми формування професійних переконань майбутніх учителів хореографії. *Вісник Чернігівського національного педагогічного універ-*

ситету. Серія: Педагогічні науки. 2018. Вип. 151 (2). С. 207–211.

7. Спінул І. Теоретичні підходи до інтерпретації професійної компетентності майбутнього вчителя хореографії. *Наукові записки КДПУ. Сер.: Педагогічні науки*. Кіровоград: КДПУ ім. В. Винниченка, 2011. Вип. 101. С. 271–278.

8. Фриз П. Українські хореографічні традиції як відображення соціокультурного досвіду. *Молодь і ринок*. 2018. № 8 (163). С. 71–75.

REFERENCES

1. Androshchuk, L. (2013). Vprovadzhennia pedahohichnoi modeli formuvannia individualnoho stilu diialnosti maibutnoho vchytelia khoreohrafiyi yak tvorchyi protses [Implementation of a pedagogical model for the formation of the future choreography teacher's individual style as a creative process]. *Problems of training of modern teacher*. No. 7. pp. 15–21. [in Ukrainian].
2. Blahova, T. (2017). Profesiino-praktychna pidhotovka khoreohrafa v umovakh vyshchoi pedahohichnoi osvity [Professional and Practical Training of Choreographers in Higher Pedagogical Education]. *Art and education*. No. 1 (83). pp. 48–51. [in Ukrainian].
3. Kapustynskiy, K. (2017). Problema rozvytku tvorchoho potentsialu v pedahohichnii praktytsi maibutnih uchyteliv khoreohrafiyi [The problem of developing creative potential in the pedagogical practice of future choreography teachers]. *Scientific journal of the Mykhaylo Drahomanov NPU. Series 14: Theory and methods of art education*. Vol. 22 (2). pp. 66–71. [in Ukrainian].
4. Martynenko, O. (2013). Profesiina pidhotovka maibutnoho vchytelia khoreohrafiyi do roboty v dytiachomu tantsiuvальному kolektyvi [Professional training of a future choreography teacher to work in a children's dance group]. *Herald of Luhansk National University named after Taras Shevchenko. Ser.: Pedagogical Sciences*. No. 10 (2). pp. 105–111. [in Ukrainian].
5. Rebrova, O. (2015). Khudozhno-pedahohichna mentalnist maibutnih uchyteliv khoreohrafiyi yak chynnyk formuvannia fakhovykh yakosteï [Artistic and Pedagogical Mentality of Future Choreography Teachers as a Factor in the Formation of Professional Qualities]. *Scientific notes of the Nizhyn State University named after Mykola Hohol. Psychological and pedagogical sciences*. No. 1. pp. 50–55. [in Ukrainian].
6. Rostovska, Yu. (2018). Pedahohichni problemy formuvannia profesiinykh perekonan maibutnih uchyteliv khoreohrafiyi [Pedagogical problems of forming professional beliefs of future choreography teachers]. *Bulletin of the Chernihiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical sciences*. Vol. 151 (2). pp. 207–211. [in Ukrainian].
7. Spinul, I. (2011). Teoretychni pidkhody do interpretatsii profesiinoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia khoreohrafiyi [Theoretical approaches to the interpretation of the professional competence of the future choreography teacher]. *Scientific notes of KSPU. Ser.: Pedagogical Sciences*. Kirovohrad, Vol. 101. pp. 271–278. [in Ukrainian].
8. Fryz, P. (2018). Ukrainski khoreohrafichni tradytsii yak vidobrazhennia sotsiokulturnoho dosvidu [Ukrainian choreographic traditions as a reflection of socio-cultural experience]. *Youth & market*. No. 8 (163). pp. 71–75. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 04.12.2023